

Wat ik nog wilde zeggen

Frances Lefebure

INHOUD

7	SAUL, 8 WEKEN	143	FRANCES' LIEVE HELPERS
19	RENSKE	153	NIEMAND (ECHT NIEMAND, EN AL ZEKER GEEN KERSVERSE MOEDERS)
33	HET KIND DAT ER GEEN WERD	157	LYNDSEY PFAFF
41	DOKTER H	161	GREETJE (EN DE GEEN-MAMA'S)
51	DE MAN MET DE DUBBELE RISTRETTO	169	KATRIEN
57	ANNA	177	DE JONGENS
71	SANDER VAN KURK24.NL	195	MARIYKA
77	VIER HANDEN	203	HET KIND DAT ER HOOGSTWAARSCHIJNLIJK NOOIT KOMT
93	MARJOLEIN	209	MARIA MONTESSORI
105	DE VROUW DIE ZEI 'JE MOET GEWOON SLAPEN ALS DE BABY SLAAPT'	215	ALLE MOEDERS
109	MAMA	223	BORIS
127	HET MEISJE BIJ DE CHIROPRACTOR	235	SAUL, 11 MAANDEN
135	BUURMAN	249	FRANCES VAN EEN JAAR GELEDEN
139	DE VERKOOPSTER VAN DREAM BABY IN GENT	259	DANKWOORD

SAUL, 8 WEKEN

Mijn Saul,

Het is acht uur 's avonds.

8

Je bent twee maanden oud.

Ik zit rechtop in bed, jij ligt naast mij zachtjes te ademen.

In hetzelfde bed. Mag blijkbaar niet, maar het is de enige manier waarop je wil slapen.

Ik wil je gezichtje strelen. Toch doe ik het niet, ik zou niet willen dat ik je per ongeluk wakker maak.

Ik weet niet precies wat ik je wil vertellen of waar ik ga uitkomen met deze brief. Maar ik voel dat ik even een paar dingen moet neerschrijven.

Misschien om te voelen dat ik er nog ben.

Dat dit echt is.

Vandaag acht weken geleden heb ik je voor de eerste keer ontmoet.

Het was in een operatiekwartier.

Ze hebben je uit mij getrokken en dat was het vreemdste dat ik ooit heb meegemaakt.

Alsof er iets werd weggenomen dat van mij was. Iets dat bij mijn lijf hoorde en dat deel van mij was en dan ook nog eens buiten mijzelf moest overleven.

Als een orgaan, dat nu niet meer zat waar het hoorde te zitten.

Als mijn hart, dat ik nu langs de buitenkant moest dragen.

Alleen: je was geen orgaan, je was ook niet mijn hart, je was een mens. Maar zo voelde het niet en daar schrok ik van want dat had ik niet verwacht en had ook niemand me verteld.

Ik hield van je, dat heb ik vanaf de eerste seconde geweten.

9 Maar die hele diepe menselijke connectie waar ik zo hard van was uitgegaan: die ontbrak.

Daar was de wonde - letterlijk - te rauw voor.

Je bent geboren, niet zo lang erna lagen we samen op een kamer.

Ik in een ziekenhuisbed, jij in een co-sleepertje ernaast. Tussen ons in, van mij naar jou, van jou naar mij: een glinsterende, imaginaire zilveren navelstreng. Niet klaar om je los te knippen.

Mensen die een ledemaat verliezen, beschrijven achteraf fantoompijn. Pijn in het been dat ze niet meer hebben.

(Als ik naar mijn buik keek, kon ik zweren dat het plekje waar je zes maanden had zitten schoppen nog steeds af en toe omhoog veerde.)

Zo was het ook met jou. Niet dat ik het pijn zou noemen. Maar daar lag je dan in dat bedje en hoe hard en intens ik ook naar je bleef kijken, ik begreep nog steeds niet hoe dat kon.

Had jij dat ook?

Hoe was die overgang voor jou?

Het ene moment zat je nog in mijn buik, werd je beschermd en was alles veilig. Het volgende ging het van donker naar licht, van gedempt naar scherp, van warm naar koud. Maar vooral: hadden een paar doktershanden in latex handschoenen je vast en moest je alles zelf doen.

Had jij dat ook, dat gevoel dat het allemaal ineens zo snel ging? Dat we uit elkaar gerukt werden, terwijl we zo onlosmakelijk verbonden waren met elkaar?

Was je op een 'normale' manier geboren, het was misschien nog anders geweest.

Maar dat zal ik wellicht nooit weten.

10

Ik heb je veel te vertellen, Saul.

Ik voel me behoorlijk wankel de hele tijd.

Ik wil je vertellen over toen je geboren werd en wat daarbij misging.

Ik wil je vertellen over de maanden ervoor.

Ik wil je vertellen over de mensen die toen van belang waren.

Maar misschien moet ik die mensen zelf een brief schrijven.

Op de een of andere bizarre manier verhouden die verhalen zich gemakkelijker tegenover hen.

En denk ik ook niet dat jij de antwoorden hebt op de vragen die ik me stel.

Als ik maar lang genoeg naar je kijk, zou ik eigenlijk elke keer kunnen huilen. Is dat normaal?

Ben ik nu mama? Is dit het dan? Hoe het voelt?

Hoe doen vrouwen dit? Is dit hoe het hoort te gaan?

Waarom heeft niemand mij dit verteld of uitgelegd?

Ben ik raar?

Dat er iets zou veranderen, dat had ik wel verwacht. Dat was me zo gezegd, ik had het zo gelezen, het leek me ook vanzelfsprekend.

'Je zal je op slag moeder voelen,' hadden ze gezegd. Denk ik.

Of heb ik dat verzonnen?

Ze spraken ook over 'het moedergevoel'. Ik heb er acht weken voor nodig gehad om enigszins te begrijpen wat ze daarmee bedoelden.

11

Best raar, want ik had dat besef veel vroeger verwacht, om eerlijk te zijn: van de ene op de andere dag. Dat het een plotse overgang zou zijn, dacht ik. Mama worden. Iets dat onmiddellijk zou ingaan.

De ene dag nog Frances, de volgende een mama.

Zo was het niet.

Niets is zoals ik het mij had voorgesteld.

Ik ben totaal overdonderd. Overspoeld. Ik ben nog altijd de Frances van ervoor. Maar ook de Frances die twee maanden geleden, zesendertig uur lang, iets heel erg heftigs heeft meegemaakt.

En toch, dat maakt me nog geen 'moeder'.

De moeder, die ben ik nog steeds aan het baren.

Alles wat daarvoor komt, heet volgens mij instinct. Het oergevoel om jou warm te houden. Om je huidcontact te geven. Om je te voeden. Om je in leven te houden.

We zijn vijf dagen in het ziekenhuis gebleven, bijna al die tijd heb ik je bij mij in bed gehouden. Verpleegsters wilden je vol goede bedoelingen inbakeren en apart leggen, maar je huilde en als ze weg waren, nam ik je weer bij mij.

Die hele week heb ik bijna niet geslapen. In plaats daarvan deden wij twee een intieme dans van troosten, voeden (lukte niet), weer troosten en slapen. Jij bovenop mij, ik

met een oog dicht en een oog open, om te zien of je nog ademde. En niet uit het bed zou vallen. Instinct.

12

Want je werd geboren, ik keek naar je, vanuit de hoek van de kamer kwam het naar me toe geslopen en op slag heb ik beseft dat het me de rest van mijn leven zou vergezellen: een onnoemelijk grote kwetsbaarheid.

Angst dat jou iets overkomt.

Je kwam ter wereld met een keizersnede. Dat wil zeggen dat je door mensenhanden uit m'n buik bent gepakt nadat ze die eerst met een scalpel hadden opengesneden.

Ik breek me al twee maanden het hoofd over hoe dat zo ver is kunnen komen. Wat daartoe geleid heeft.

Ik denk niet dat ik iets fout deed.

Ik weet zéker dat jij niets fout deed.

Maar misschien wist je gewoon niet hoe het moest. Of wilde je komen en heb je je bedacht?

Ik had boeken gelezen, cursussen gevolgd, met mensen gesproken, en niks daarvan had me kunnen voorbereiden op wat het uiteindelijk was. Jij had alleen de natuur.

Toen je er dan eenmaal was, heb ik een paar dagen niet kunnen stappen. Zelfs zitten was moeilijk, en de dag waarop we vertrokken uit het ziekenhuis, heeft je papa me met een rolstoel naar buiten moeten rijden.

Alsof ze me met een breekmes elke minuut opnieuw opensneden, zo voelde het.

Thuis heb ik nog dagenlang pijnstillers moeten slikken, om de vier uur.

Borstvoeding. Ibuprofen. Borstvoeding. Ibuprofen.

13

Nog een hele tijd heb ik op die verdooving gezeten. Maar ook in mijn hoofd, denk ik.

Vorige week kwam het verdriet zachtjes aankloppen.

Niet het soort verdriet dat je ineens rauw op de kop valt.

Langzaam, zoals water dat uit een vaas begint te sijpelen waarvan je niet wist dat er een barst in zat.

Tot je ineens dat plasje opmerkt dat al een vlek heeft gemaakt op de houten tafel.

Verdriet over hoe het gelopen is. Voor jou, voor mij.

Als ik terugdenk aan de bevalling, voel ik me verslagen. Ik heb er geen beter woord voor. Verslagen als in: volslagen kansloos overmeesterd. Neergedrukt. Op de knieën gebracht door het leven in een poging mij nederig te maken.

Ik denk ook de hele tijd aan al die mensen die de laatste maanden en weken in mijn leven waren. Ik zie hun gezichten, ik hoor opnieuw wat ze zeiden. Maar zoals dat gaat, is een groot deel van hen er nu ineens niet meer. Want dat hoofdstuk is afgerond. De zwangerschap. Maar wat met wat er daarna komt? Nu het zich allemaal heeft voltrokken?

Het zijn mensen die me met heel veel woorden voorbereid hebben - dachten zij, dacht ik - op wat er zou komen.

Maar misschien moeten we de rollen nu wel omdraaien.

Ik heb óók dingen te vertellen nu.

Ik schrijf ze op, want het zijn dingen die ik nog wilde zeggen.

Om demonen te verdrijven.

14

Of nee, net om ze te laten bestaan.

Als ik het neerschrijf, is het echt.

(Zei de vrouw die niets liever doet dan in fictie verdwijnen.)

Ik moet het doen om het niet te vergeten.

Om het later, ik weet niet wanneer dat is, naast het heden te kunnen leggen ter vergelijking.

Of als ijkpunt, ik weet het niet.

Ik moet het doen omdat ik niet wil dat het zich ergens in mij vastzet. Ent. Littekenweefsel wordt dat voor de rest van mijn leven blijft trekken.

Alleen mijn keizerlijke snee mag een litteken achterlaten.

Alleen jij.

Ik moet mensen aanschrijven. Die, en ook die.

Ik moet het doen om helder te blijven.

Ik zoek nog naar houvast. Ik dacht dat ik wist hoe het zou voelen, hoe het zou zijn, maar het blijkt allemaal niet te kloppen. Of het lijkt er alleen van ver op.

Zoals van die optische illusies die er vanuit je ooghoek normaal uitzien, maar als je er recht naar kijkt, zijn het scheve of enge gezichten.

Of zoals die plas in de verte op de autosnelweg, die je de hele tijd achterna jaagt, maar nooit bereikt.

Alsof ik gevangen zit in een rollenspel waarvan ik, eens op het podium, de opdracht ineens totaal niet meer begrijp.

15

‘Hoe gaat het met de borstvoeding?’

‘Geniet ervan!’

‘Je zal wel moe zijn.’

En ik die dan maar plompverloren de ‘pas bevallen moeder’ speel.

Terwijl ik inwendig soms wel kan schreeuwen.

WAT

GEBEURT

ER?!

(De vrouw van Kind en Gezin kwam vorige week langs, ze vroeg hoe ‘we’ ons voelden en constateerde tevreden dat ‘we’ geen symptomen van postnatale depressie vertoonden. Dat voelde als een goed rapport krijgen, terwijl je weet dat je er niets voor hebt gedaan. Een beetje wrang, want je bent geslaagd, maar eigenlijk snap je de leerstof niet.)

Maar Saul, mijn liefste mooiste Saul, ik moet het ook doen om de wonderlijke, prachtige dingen vast te leggen.

Thuiskomen met jou.

Rust.

Geen dringende bloeddruk te meten, geen vloer te dweilen.

We hebben je die eerste dag thuis, bij het binnenkomen, in je Maxi-Cosi op de tafel gezet, een paar stappen achteruit gedaan... en we hebben gewoon wat naar je staan kijken. Daar stond je dan. Achteloos, met een vanzelfsprekend